

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการเตรียมการ (Preparation)

ระยะที่ 2 ผลการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาบุคลากร

1. การดำเนินการพัฒนาในวงจรที่ 1 (Action Research spiral No 1)
2. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงจรที่ 1 (Reflection on Action Research Spiral No 1)
3. การดำเนินการพัฒนาในวงจรที่ 2 (Action Research Spiral No 2)
4. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงจรที่ 2 (Reflection on Action Research Spiral No 2)
5. บทเรียนที่ได้จากการวิจัย

4.1 ระยะที่ 1 ผลการเตรียมการ (Preparation)

4.1.1 ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการและการสำรวจสภาพปัจจุบัน (Preparation and Survey)

การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ปัญหา ความชอบ ประกอบกับความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการ ประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ทั้ง 17 คน พบว่า สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของครูผู้ดูแลเด็ก ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของหลักของบุคลากรที่ดูแลเด็กปฐมวัยอย่างเข้มงวด เนื่องจากที่ผ่านมา เทศบาลเมืองบ้านไผ่ โดยคณะผู้บริหารเล็งเห็นการสร้างชุมชนให้เป็นปึกแผ่น เข้มแข็ง โดยการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นเสียก่อน การนำบุตรหลานของชุมชนกลับคืนสู่ท้องถิ่นจึงเป็นมาตรการหลัก ทำให้ที่ผ่านมาเกณฑ์ในการเปิดรับผู้ดูแลเด็กกลุ่มนี้ จึงเป็นลักษณะเปิดกว้าง ไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้ที่จบปริญญาตรี สาขาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัยเท่านั้น เพราะผู้บริหารเล็งเห็นแล้วว่า หากกำหนดคุณสมบัติเหล่านี้ จะสร้างข้อจำกัดและอุปสรรคในการเข้าสู่งานของคนในพื้นที่ ประกอบกับการได้มาซึ่งคนนอกชุมชนที่มีคุณสมบัติตรงจะเกิดปัญหาบ่อยครั้งกับการขอย้ายกลับบ้านเกิดในภายหลัง ผลจากการสำรวจพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเกิ้ง บุคลากรทั้ง 5 คนไม่มีผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ปฐมวัย ส่วนใหญ่จบสายบริหารธุรกิจ และบางส่วนจบสังคมศึกษาและคหกรรมศาสตร์ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล มีเพียงคนเดียวที่จบทางด้านการศึกษาปฐมวัย ส่วนที่เหลืออีก 5 คน จบทางด้านบรรณารักษ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ บริหารธุรกิจและการประถมศึกษา ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโนนสว่างมี

เพียงคนเดียวจบทางด้านปฐมวัยส่วนที่เหลืออีก 4 คนจบทางการขาย บัญชี จิตวิทยา และรัฐศาสตร์แม้ไม่ได้จบตรงสาย แต่ครูผู้ดูแลเด็กเหล่านี้ก็อาศัยความรัก ความเอาใจใส่ในการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน โดยผู้บริหารามองว่า เพียงแค่ความรัก ความเอาใจใส่ และการทุ่มเทอาจไม่เพียงพอต่อการดูแลทรัพยากรมนุษย์ในช่วงอายุที่สำคัญที่สุดอีกต่อไป ซึ่งนอกจากคุณสมบัติของผู้ดูแลเด็กที่ไม่ตรงตามเกณฑ์ผู้ดูแลเด็กเล็กแล้ว ความเข้าใจในการดูแลเด็กเล็ก การจัดประสบการณ์ การเขียนแผน การทำวิจัยในชั้นเรียน ความรู้เกี่ยวกับการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การรับการพัฒนา บุคลากรของศูนย์ทั้งสามแห่งส่วนใหญ่ยังขาดอยู่อีกมากสำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือก ครูผู้ดูแลเด็กที่ผ่านมากำหนดเพียง ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรม ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษามีสุขภาพจิตที่ดี รักเด็ก มีประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลเด็กมาไม่น้อยกว่า 2 ปี ซึ่งเกณฑ์เหล่านี้ถูกกำหนดมาเพื่อเปิดกว้างในการรับคนของหน่วยงานท้องถิ่น

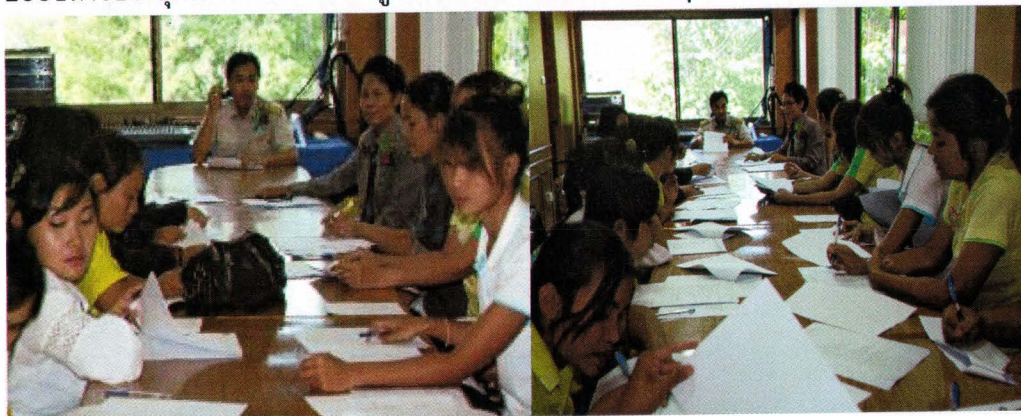
สำหรับกระบวนการพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมา จะถูกกำหนดโดยส่วนกลางและเป็นไปตามเงื่อนไขนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยจะให้ความร่วมมือในการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่กรมฯ ซึ่งเป็นผู้กำหนด ส่วนใหญ่จะส่งบุคลากรเข้าร่วมเพียง 1-2 คน เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ส่วนใหญ่สัดส่วนผู้ดูแลเด็กกับจำนวนเด็กนักเรียนจะมีตัวเลขใกล้เคียงกับที่กรมฯ ได้กำหนด ฉะนั้นหากไม่ใช่ช่วงวันหยุดราชการ ปิดเทอม ผู้ดูแลเด็กเหล่านี้จะมีภาระงานค่อนข้างล้นมือ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาผู้เรียนควรถูกกำหนดโดยตัวผู้เรียนว่าสนใจหัวข้อใดและควรทำไปพร้อม ๆ กันทุกศูนย์ฯ ในช่วงเวลาที่สะดวกต่อการเข้าอบรมของทุกคนเพื่อความเข้าใจเนื้อหา และจุดประสงค์ในทิศทางเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจสถาบันเพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความคาดหวัง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักสามเส้า (triangulation) ดังนี้คือ การวิเคราะห์เอกสาร การใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ปรากฏผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ผลการวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ประมวลภาพบริบทที่เป็นจริงจากเอกสารประเภทต่าง ๆ รายงานการประชุม รายงานการศึกษาอบรมของบุคลากร รายงานการประเมินของตนเอง รายงานการประกันคุณภาพ เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์แล้วนำมาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้น ในการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ผลการประชุมเสวนาสุนทรียสนทนา (dialogue) และการฟังอย่างลึกซึ้ง ฟังให้ได้ยิน เพื่อเป็นแนวทางและจัดเริ่มของการพัฒนาบุคลากรผู้วิจัยจึงจัดประชุมเสวนาที่มั่วร่วมวิจัยทั้ง 17 คน ซึ่งได้รับความสนใจและมีการตอบรับจากผู้วิจัยทุกคนเป็นอย่างดี รวมทั้งมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาอย่างกว้างขวาง

โดยการจัดประชุม เสนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทั้ง 17 คน 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2551 ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2551 ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 การประชุมเสนาทั้ง 3 ครั้ง ผู้วิจัยทั้ง 17 คนเข้าร่วมประชุม

ภาพที่ 14 การจัดประชุม เสนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทั้ง 17 คน ครั้งที่ 1 ณ ห้องประชุมเทศบาลเมืองบ้านไผ่

ภาพที่ 15 การจัดประชุม เสนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทั้ง 17 คน ครั้งที่ 2 ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2

ด้านเนื้อหาสาระที่สอน

“....ในบางเนื้อหาสาระจะยากสำหรับเด็กปฐมวัย แต่ครูก็ได้ปรับให้เข้ากับวัยของเด็ก....”

(หัวหน้าศูนย์ฯ2 :บันทึกสัมภาษณ์ 7 ธันวาคม 2551)

“....เนื้อหาบางอย่างยังหาสื่อมาแสดงให้เห็นได้ยาก....”

(หัวหน้าศูนย์ฯ3 :บันทึกสัมภาษณ์ 7 ธันวาคม 2551)

ด้านรูปแบบการสอน

“....การจัดการเรียนการสอนของครู อุปสรรคประการแรกคือ สื่อไม่เพียงพอ ห้องเรียนคับแคบ ไม่มีห้องเรียนเป็นสัดส่วน เด็ก ๆ จะวิ่งไปหากัน โดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ....”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ2: บันทึกสัมภาษณ์ 8 ธันวาคม 2551)

“....มีการศึกษาหน่วยการเรียนรู้ก่อนที่จะสอนอยู่เสมอและบูรณาการแต่ละกิจกรรม....”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ3: บันทึกสัมภาษณ์ 8 ธันวาคม 2551)

ด้านพฤติกรรมนักเรียน

“....ส่วนใหญ่มีความสนใจในการเรียน มี 2-3 คนเท่านั้นที่ไม่ค่อยทำอะไรกับเพื่อน....”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ1: บันทึกสัมภาษณ์ 8 ธันวาคม 2551)

ด้านการจัดประสบการณ์

“....ไม่มีมุมจัดสื่อเพราะไม่มีห้องและเวลาที่จัดเด็กก็ไม่ชอบวางเป็นที่ วิ่งเข้าไปห้องนั้นห้องนี้ แล้วก็เอาออกไปทิ้งทั่ว....”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ3: บันทึกสัมภาษณ์ 8 ธันวาคม 2551)

ด้านการวัดผลและประเมินผล

“....มีการประเมินทั้งวันเพราะเด็กจะมีพัฒนาการที่แตกต่างกันและเกิดขึ้นตลอดเวลา....”

(นางสาววิลาวัลย์ อุดม หัวหน้าศูนย์ฯ1: บันทึกสัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2551)

คำถามเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

“....ครูควรหาวิธีการสอนให้หลากหลายวิธี ไม่ควรสอนเฉพาะกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งและควรศึกษาวิธีการสอนและเทคนิคใหม่ๆมาสอนเด็ก และได้เนื้อหาตรงตามหลักสูตร....”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ2:บันทึกสัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2551)

การใช้สุนทรียสาธ (Appreciative Inquiry) ระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2551 ซึ่งผู้วิจัยเข้าร่วมสนทนาทุกคน โดยเริ่มจากผู้วิจัยใช้ศิลปะของการถามคำถามที่นำไปสู่การค้นหาคำตอบที่ดีที่สุด (Peak Experience) ของแต่ละคน จากนั้นนำเอาประสบการณ์ที่ได้ไปสานต่อเป็นความฝัน (Dream) วางแผนทำให้ความฝันเป็นจริง (Design) และเริ่มต้นทำ (Destiny)

ผู้วิจัย: “.... จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนคิดว่าจะสามารถแสวงหาแนวทางและวิธีการในการแก้ปัญหาเหล่านั้น และสามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้หรือไม่....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 18 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ.2.. “.... ได้ โดยการหมั่นศึกษาหาความรู้ นำแนวคิดร่วมกับประสบการณ์มาพัฒนาการเรียนการสอนและคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กส่วนพฤติกรรมที่ไม่พึงกิจกรรมประสงค์ของเด็ก ให้ครูหาแนวทางวิธีแก้ไขให้ดีขึ้นและดูความแตกต่างระหว่างบุคคลและหากิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กหมั่นพัฒนาตนเองเสมอ....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 17 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 1 “.... ได้ โดยการนำเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ๆ หรือนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาบูรณาการสอนโดยเด็กได้ลงมือปฏิบัติเองมีครูคอยแนะนำเด็กจะมีความสุขในการทำกิจกรรมและขยันในการทำกิจกรรมและเด็กจะได้รับความรู้โดยที่ครูไม่ต้องลงมือปฏิบัติ....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 19 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 3 “.... พฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้แก่เด็กหยอกล้อกันหาวิธีทำให้เด็กสงบก่อนเข้าสู่กิจกรรมเด็กมีความสนใจระยะสั้นครูเปลี่ยนกิจกรรม....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 18 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 1 “....หลังจากกิจกรรมครูก็ประเมินแต่ละกิจกรรมว่าเด็กมีความสนใจร่วมกิจกรรมหรือไม่ประเมินจากการสังเกต การสนทนา ตรวจผลงาน....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 19 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 1 “.... เนื้อหายึดหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2546 และปรับใช้ให้เหมาะสม....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 19 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 2 “....เนื้อหาสาระเด็กจะสนใจเมื่อครูนำเข้าสู่บทเรียนและมีสื่อที่เร้าใจในแต่ละกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ เช่น 1 วันหนูทำได้ให้เด็กนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 17 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 2 “.... เด็กถ้าไม่เกิดความพร้อมก็จะทำกิจกรรมไม่ได้ ดังนั้น ครูจึงควรให้เด็กมีความพร้อมก่อน การเรียนการสอนก็จะบรรลุผลมากเป็นพิเศษ....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 17 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 3 “.... เด็กปฐมวัยมีการประเมินตลอดทั้งวัน เพราะเด็กจะมีพัฒนาการที่ต่างกันไปและเกิดขึ้นตลอดเวลา....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 18 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 3 “....ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ผู้สอนที่จะใช้วิธีการจัดให้เข้ากับเด็กปฐมวัยและสื่อต่างๆ ครูผู้สอนเองจะพยายามผลิตสื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและสามารถใช้ได้ดีกับเด็กปฐมวัย....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 18 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 1 “.... ปัญหาสำหรับเด็ก 2-4 ปี ก็คือจะไม่สนใจสักเท่าไรที่ครูพูด แต่ครูก็ให้เด็กทำกิจกรรมไปพร้อมๆ กันและอธิบายให้เด็กฟังเด็กก็จะสนใจในกิจกรรมที่ครูพาทำ....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 19 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 2 “....สอนไปตามขั้นตอนและกระบวนการตามแผนการสอนและมียกตัวอย่างสื่อที่จัดทำไว้ให้เด็กดู....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 17 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 1 “....ความแตกต่างของเด็กแต่ละคนในการเรียนรู้ ครูต้องใช้เทคนิคหลายวิธีให้เด็ก ๆ ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรม 6 กิจกรรม....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 19 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 1 “....เนื้อหาสาระที่สอนในแต่ละครั้งสามารถปรับเปลี่ยนขั้นตอนวิธีการให้สอดคล้องและตรงกับความสนใจ....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 19 ธันวาคม 2551

ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ 3 “....ความแตกต่างกันของเด็กแต่ละคนในการเรียนรู้ครูจึงต้องมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การใช้คำพูดในการกระตุ้น การชมเชย การให้ลงมือปฏิบัติ เพื่อการสร้าง ความเคยชินให้กับเด็ก....”

สุนทรียสาธกเมื่อ 18 ธันวาคม 2551

การดำเนินการสนทนาแบบ Dialogue ระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เริ่มพูดเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จุดมุ่งหมายของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ มีข้อตกลงร่วมกันว่าการสนทนาครั้งนี้เป็นการพูดและฟังอย่างน้อมใจด้วยจิตเป็นกลาง(บริสุทธิ์) เพื่อให้เข้าใจความหมายที่จริงแท้ระหว่างกัน โดยมีหลักการสำคัญคือ 1) ฟังอย่างลึกซึ้ง- ฟังให้ได้ยินฟังเพื่อรับรู้และเข้าใจความหมายที่แท้ ฝ่าสังเกตปฏิภริยาอารมณ์ และเสียงภายในของตัวเอง 2) จิตเป็นอิสระ/ ผ่อนคลาย ถอดอิทธิพลของอำนาจ(ครอบงำ/บิดเบือน) อุปทาน(มายาคติ) และฐานคติ(ความคิด/ความรู้) 3) เท่าเทียมเสมอภาค

การสนทนาครั้งนี้ผู้ร่วมสนทนาได้แก่ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย จำนวน 17คน และผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยได้ผลสรุปทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านเนื้อหาสาระที่สอนส่วนใหญ่มองว่าเหมาะสมทั้งด้านการจัดเรียงลำดับ การสอดคล้องกับจุดประสงค์ รวมถึงเวลาความไม่ยากไปสำหรับเนื้อหา ด้านรูปแบบการสอน รวมถึงกิจกรรม โดยส่วนใหญ่จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้คำชมเชย เพื่อเสริมแรง เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ด้านพฤติกรรมกรเรียน

ของนักเรียน โดยส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับกิจกรรมเคลื่อนไหว กลางแจ้ง และฟังนิทาน ด้านสื่อการสอนค่อนข้างและอุปสรรคต่อการเรียนการสอนเนื่องจากไม่เพียงพอ และด้านการวัดผล ได้มีการกระทำทุก ๆ กิจกรรมพร้อมรายงานไปยังผู้ครอง ซึ่งก่อนการสัมภาษณ์ทุกคนผู้วิจัยได้อออนุญาตบันทึกเทป โดยนำบทสนทนาบางคนมาบันทึกไว้ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัย : เนื้อหาที่สอนสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่เพียงใดครับ

ผู้ร่วมวิจัย : สอดคล้องกับจุดประสงค์เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยค่ะ

ผู้วิจัย : การจัดเรียงลำดับของเนื้อหาเหมาะสมหรือไม่เพียงใดครับ

ผู้ร่วมวิจัย : มีความเหมาะสมค่ะ

ผู้วิจัย : เนื้อหาที่มีความยากง่ายเพียงใดครับ

ผู้ร่วมวิจัย : ก็ไม่ยากเกินไป ควรสอนเด็กให้เป็นรูปธรรม แล้วก็เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็กค่ะ

ผู้วิจัย : ปริมาณเนื้อหากับเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน มีความเหมาะสมหรือไม่ครับ

ผู้ร่วมวิจัย : เหมาะสมค่ะ

ผู้วิจัย : เนื้อหาที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด มีประโยชน์สามารถนำไปใช้งานช่วง และชีวิตประจำวันได้เพียงใดครับ

ผู้ร่วมวิจัย : คือ เด็กสามารถบอกและเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอนได้ค่ะ

ผู้วิจัย : ปัญหาในประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และเอ่อ... ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหา สารที่สอนหละครับ

ผู้ร่วมวิจัย : ตรงนี้คือ บางเนื้อหาเด็กอาจจะไม่เข้าใจไม่สามารถเรียนรู้ได้ครบกลุ่มสาระนะค่ะ แต่ครูก็ปรับเนื้อหาให้เข้ากับวัยของเด็กค่ะ

ผู้วิจัย : กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นในชั้นเรียนมีอะไรบ้างครับ แล้วก็ลักษณะเป็นเช่นไร

ผู้ร่วมวิจัย : เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กครบทั้ง 6 กิจกรรมค่ะ และครูก็... ปรับตัวให้เข้ากับเด็กตามวัยด้วยเช่นกันค่ะ

ผู้วิจัย : การควบคุมชั้นเรียนทำอย่างไรครับ และการซ่อมเสริมแรงการลงโทษ ดำเนินการอย่างไร

ผู้ร่วมวิจัย : การเสริมแรงก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้เด็กได้มีความอบอุ่น และมีกำลังใจ คือการชม เช่น เก่งมาก ดีมาก ประมาณนี้ค่ะ

ผู้วิจัย : อุปสรรคและปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการสอนมีอะไรบ้างครับ และความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวกับรูปแบบการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคการสอนและวิธีสอนเป็นเช่นไรครับ

ผู้ร่วมวิจัย : การจัดการเรียนการสอนของครู มีอุปสรรคประการแรกคือ สื่อการสอนไม่เพียงพอค่ะ แล้วก็เอ่อ... ห้องเรียนคับแคบ ไม่มีห้องเรียนเป็นสัดส่วน เด็ก ๆ จะวิ่งไปหากัน โดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ ค่ะ

ผู้วิจัย : นักเรียนมีความสนใจต่อการเรียนเพียงใดครับ

- ผู้ร่วมวิจัย : ส่วนของนักเรียนขึ้นอยู่กับว่าครูมีกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนหลากหลายวิธีเพียงใด
- ผู้วิจัย : แล้วนักเรียนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมในการเรียนเพียงใด
- ผู้ร่วมวิจัย : คือในส่วนมากเด็ก ๆ จะสนใจและมีความสุขในการทำกิจกรรมกลางแจ้งค่ะ
- ผู้วิจัย : ในด้านของพฤติกรรมนักเรียนที่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้แก่อะไรบ้างครับ และครูได้ดำเนินการต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างไร
- ผู้ร่วมวิจัย : เด็กชอบรังแกเพื่อนค่ะ และบางคนครูซักถามก็ไม่ค่อยพูดจากับครู เด็กบางคนยังไม่มีความพร้อม เช่น พูดจาไม่ชัดเจน พูดติดอ่าง และการเขียนหนังสือยังห่วยถกลับ ครูต้องคอยดูแลและแนะนำให้เกิดความชินมากขึ้น
- ผู้วิจัย : สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนมีอะไรบ้าง น่าสนใจเพียงใดครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : ส่วนมากเด็กจะชอบฟังนิทาน และกิจกรรมเคลื่อนไหวค่ะ
- ผู้วิจัย : อุปสรรคและปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเช่นไรครับ และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเช่นไรครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : สื่อมีจำนวนน้อยค่ะ ครูต้องแบ่งให้เด็กเล่นทีละกลุ่ม
- ผู้วิจัย : การประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผู้สอนประเมินโดยใช้วิธีการใดบ้างจากกิจกรรมอะไรบ้างครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : สังเกต สัมภาษณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ค่ะ
- ผู้วิจัย : ความถี่ในการประเมินเป็นเช่นไรครับ มีการทดสอบย่อยกี่ครั้ง และได้แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนได้ทราบทุกครั้งหรือไม่
- ผู้ร่วมวิจัย : ไม่ได้นำมาใช้ค่ะ
- ผู้วิจัย : ในการวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ผู้สอนได้วัดโดยวิธีการใดครับ ใช้แบบทดสอบลักษณะเป็นเช่นไร แล้วก็... ตรวจให้คะแนนอย่างไรครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : สังเกต สัมภาษณ์ค่ะ
- ผู้วิจัย : จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนคิดว่าจะสามารถแสวงหาแนวทางและวิธีการในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น และสามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้หรือไม่ครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : ครูควรหาวิธีการสอนให้หลากหลายวิธีค่ะ อิม... ไม่ควรสอนเฉพาะกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง และควรศึกษาวิธีการสอนและเทคนิคใหม่ๆ มาสอนเด็กอยู่บ่อยๆ และให้ตรงกับหลักสูตรและเนื้อหาด้วยค่ะ
- (เนื้อหาจากการถอดเทปผู้ร่วมวิจัยรายที่1)
- ผู้วิจัย : เนื้อหาที่สอนสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่เพียงใดครับ

- ผู้ร่วมวิจัย: มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกหน่วยคะ
- ผู้วิจัย : การจัดเรียงลำดับของเนื้อหาเหมาะสมหรือไม่เพียงใดครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : มีความเหมาะสมมากคะ
- ผู้วิจัย : เนื้อหามีความเรียบง่ายเพียงใดครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของเด็กคะ
- ผู้วิจัย : ปริมาณของเนื้อหากับเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่ครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : เหมาะสมมากคะ สามารถยืดหยุ่นได้ด้วยคะ
- ผู้วิจัย: เนื้อหามีความน่าสนใจมากน้อยเพียงใด มีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานช่าง และชีวิตประจำวันได้มากเพียงใดครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: ขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กแต่ละคนและนำไปประยุกต์ใช้ได้คะ
- ผู้วิจัย: ปัญหาในประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวกับเนื้อหา และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่สอน อย่างไรครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: เนื้อหาสาระที่สอนในแต่ละครั้งสามารถปรับเปลี่ยนขั้นตอนวิธีการให้สอดคล้องและตรงกับความสนใจของเด็ก ๆ คะ
- ผู้วิจัย : รูปแบบการสอนที่ครูใช้ในการสอนมีลำดับขั้นตอนเป็นอย่างไร (มีการตรวจสอบความรู้ พื้นฐาน อย่างไร มีการซ่อมเสริมความรู้พื้นฐานอย่างไร แจกจุดประสงค์ในกาการสอนและเกณฑ์การ ประเมินของแต่ละเนื้อหาและ กิจกรรมหรือไม่ การทดสอบย่อยหรือไม่ มีการซ่อมเสริมผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์อย่างไร) ครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: มีการจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนและใช้แบบทดสอบและแบบเกตุพฤติกรรมผลงาน ใน การประเมินเด็กคะ
- ผู้วิจัย : กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นในชั้นเรียนมีอะไรบ้าง ลักษณะเป็นเช่นไรครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : จัดกิจกรรม 6 กิจกรรม โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่วนใหญ่คะ
- ผู้วิจัย : วิธีการสอนที่ใช้ใช้วิธีสอนแบบใดบ้างครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : แบบใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานคะ
- ผู้วิจัย : การควบคุมชั้นเรียนทำอย่างไร ซ่อมเสริมแรงการลงโทษดำเนินการอย่างไร ครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : มีข้อตกลงร่วมกันและใช้การเสริมแรงโดยการชมเชยคะ
- ผู้วิจัย: ครูได้เสนอยุทธวิธีในการแก้โจทย์ปัญหาอย่างไรให้นักเรียนบ้างครับ
- ผู้ร่วมวิจัย : เด็กลองผิดลองถูกในการปฏิบัติกิจกรรมโดยครูคอยแนะนำคะ
- ผู้วิจัย : เจตคติของครูต่อนักเรียนในแต่ละแผนกเป็นเช่นไรครับ

- ผู้ร่วมวิจัย: เด็ก ๆ แต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านร่างกาย, อารมณ์, สังคม สติปัญญา การ เรียนรู้ของเด็กจึงต่างกันคะ
- ผู้วิจัย: อุปสรรคและปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการ สอนอะไรบ้าง และความคิดเห็น ของครูที่เกี่ยวกับรูปแบบการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคการสอนและวิธีสอนเป็นเช่นไร ครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: ความแตกต่างของเด็กแต่ละคนในการเรียนรู้จึงต้องมีเทคนิคการสอนที่ หลากหลาย เช่น การใช้คำถามกระตุ้น การชมเชย การลงมือปฏิบัติ ซึ่ง เด็ก ๆ จะมีความสนใจในแต่ละกิจกรรมต่าง ๆ กัน แต่ในการสอนจะมี กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม คือ เคลื่อนไหวเสริมประสบการณ์ สร้างสรรค์ กลางแจ้ง เสรี เกมการศึกษาคะ
- ผู้วิจัย: นักเรียนมีความสนใจต่อการเรียนเพียงใดครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: ขึ้นอยู่กับว่าเด็ก ๆ แต่ละคนสนใจกิจกรรมใดก็จะให้ความสำคัญนั้นเป็น พิเศษคะ
- ผู้วิจัย: นักเรียนในความร่วมมือกับกิจกรรมในการเรียนเพียงใดครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ก็ให้ความร่วมมือดีนะคะ
- ผู้วิจัย: พฤติกรรมของเด็กนักเรียนที่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนในชั้น เรียนได้แก่ อะไรบ้าง และครู ได้ดำเนินการต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อย่างไรครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: การขาดสมาธิในการเข้าร่วมในการแก้ไขคือการทำวิจัยในชั้นเรียนคะ
- ผู้วิจัย: สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนมีอะไรบ้างครับ และน่าสนใจเพียงใดครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: ประเมินทุกกิจกรรมโดยสังเกตและทำการทดสอบได้คะ
- ผู้วิจัย: ความถี่ในการประเมินเป็นเช่นไร มีการทดสอบย่อยกี่ครั้ง และได้แจ้งผล การประเมินให้นักเรียนได้ทราบทุกครั้งหรือไม่ครับ
- ผู้ร่วมวิจัย: ประเมินทุกกิจกรรมและแจ้งผลให้ผู้ปกครองรับทราบทุกครั้งคะ
- ผู้วิจัย: ในการวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหานักเรียน ผู้สอนได้วัดโดย วิธีการใด ใช้แบบทดสอบลักษณะเป็นเช่นไรตรวจให้คะแนนอย่างไรคะ
- ผู้ร่วมวิจัย: โดยการสังเกตขณะเด็ก ๆ ร่วมกิจกรรมคะ
- ผู้วิจัย: จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนคิดว่า สามารถแสวงหาแนวทางและวิธีการในการแก้ปัญหาเหล่านั้น และสามารถ พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้หรือไม่
- ผู้ร่วมวิจัย: สามารถพัฒนาได้

(เนื้อหาจากการถอดเทปผู้ร่วมวิจัยรายที่ 2)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น 3 ชุด ชุดที่ 1 นำไปสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้ทราบปัญหา ชุดที่ 2 นำไปสอบถาม ระดับผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการและผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลบ้านไผ่ทั้งสามแห่ง ชุดที่ 3 นำไปสอบถามหัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ ขณะการประกวดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี พ.ศ. 2551 (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ง.) ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ผลจากการสำรวจความคาดหวังโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูล สอบถามความคาดหวังของ กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ จำนวนรวมทั้งสิ้น 180 ราย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ปรากฏผลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆเป็นดังนี้

1.1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 12 คน ผู้ปกครอง 144 คน แยกเป็นชาย 51 คน หญิง 105 คน อายุต่ำสุด 18 ปี อายุสูงสุด 69 ปี ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-35 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา มากที่สุด 106 คน รองลงมา ระดับปริญญาตรี 27 คน และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า 23 คน อาชีพส่วนใหญ่รับจ้าง และส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นบาท

1.2 ความพึงพอใจ ด้านบริหารจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสามแห่ง ประกอบด้วยลักษณะอาคารและการจัดสถานห้องเรียน การจัดเรื่องเล่นและอุปกรณ์ของเล่น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาในระดับปานกลาง ดีที่สุด น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ

1.3 ความพึงพอใจ ด้านครูผู้สอน/การดูแลเด็กประกอบด้วย ประสิทธิภาพ วุฒิการศึกษาปฐมวัย รักและศรัทธาอาชีพครู มีเมตตาและเอาใจใส่เด็ก ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาในระดับดีที่ สุด ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุดตามลำดับ

1.4 ความพึงพอใจด้านตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม ภาษา ส่วนใหญ่ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาดีที่ สุด ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ

1.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.5.1 ความเหมาะสมในเรื่องของอาคารสถานที่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความรับผิดชอบของครูและพัฒนาการของเด็กมีความเหมาะสมดีมาก

1.5.2 ปัญหา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสามแห่งมีปัญหาเรื่องความสะอาดของอาคาร สถานที่ ห้องน้ำห้องส้วม การจัดน้ำดื่มสำหรับเด็กไม่เพียงพอ เด็กชนชาติกระเป๋ยวินัย การแต่งกายของเด็กไม่เป็นระเบียบ โต๊ะเก้าอี้นักเรียน พัดลมเครื่องเล่นสนามและอุปกรณ์การ

เรียนรู้มีน้อยไม่เพียงพอ ครูขาดการดูแลเอาใจใส่เด็กขาดการดูแลจากผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก็ง และ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็ก 2 เทศบาล ทั้งสองแห่งสถานที่คับแคบ อาคารเรียนติดถนนสามด้าน ไม่มีที่จอดรถรับ - ส่งเด็กไม่มีพักผ่อนสำหรับผู้ปกครอง ห้องน้ำ ห้องส้วม นอกอาคารไม่เหมาะสม

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 โนนสว่าง ถนนทางเข้า ศูนย์ ฯ ขรุขระเป็นหลุมเป็นบ่อ/น้ำท่วมขัง ไม่มีทางเดินเชื่อมอาคารเรียนกับโรงอาหาร โรงอาหารโล่งแจ้งแดดส่องถึงภายใน ฤดูฝน ฝนสาดเข้าภายในอาคาร

1.5.3 แนวทางแก้ไขในภาพรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสามแห่งควรได้รับการปรับปรุงพัฒนา ดังนี้

- ด้านตัวครู
 - 1 จัดหาน้ำดื่ม แก้วน้ำ ให้เพียงพอทั่วถึงเด็กทุกคน
 - 2 จัดหาโต๊ะเก้าอี้สำหรับโรงอาหารและห้องเรียนให้เพียงพอ
 3. การฝึกอบรม สังเกต ดูแลใกล้ชิดเด็กให้มากขึ้น
 4. จัดหาสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอ/คัดสรรอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเด็ก
 5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้คำนึงถึงธรรมชาติเด็กให้อิสระเล่นออกกำลังกายเน้นการเรียนรู้จากธรรมชาติ

- ด้านอาคารสถานที่
 1. จัดสร้างอาคารใหม่(อาคารเรียนโรงอาหาร)
 2. จัดหาสถานที่เพิ่มได้มากขึ้น ปลุกต้นไม้ให้ร่มเงา
 3. จัดความเป็นระเบียบอาคารสถานที่
 4. ทำความสะอาดอาคารสถานที่ ห้องน้ำ - ห้องส้วม ก่อนและหลังเลิกเรียน การทำความสะอาดควรใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรค
 5. จัดให้มีที่จอดรถรับ - ส่งเด็ก
 6. จัดให้มีที่พักคอยสำหรับผู้ปกครอง

1.5.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. อยากให้จัดกิจกรรมที่ให้เด็กและผู้ปกครองทำร่วมกัน
2. อยากให้ปลูกฝัง ฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยมากขึ้น
3. อยากให้ครูสอน อ่าน เขียนและร้องเพลงพร้อมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
4. อยากให้ครูเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก

5. การเรียนการสอนควรเน้นที่ตัวเด็กเป็นสำคัญ เอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคล ลดปัญหาเด็กก้าวร้าว และสามารถช่วยเพื่อนได้ พร้อมทั้งให้มีสมุดการบ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองสอนการบ้าน

6. ให้ครูรายงานพฤติกรรมเด็กกับผู้ปกครอง

7. ให้ครูคอยรับ - ส่งนักเรียนทุกครั้งเพื่อสอนให้เด็กสวัสดิ์

พ่อ แม่ และครู

2. ผลการสำรวจความเห็นโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับรางวัลการประกวดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จังหวัดขอนแก่น) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จำนวน 12 แห่ง รวมทั้งสิ้น 73 ราย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 73 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ปรากฏผล ดังนี้

2.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 73 คน เพศชาย 1 คน หญิง 72 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี 29 คน วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี 47 คน สาขาปฐมวัย 13 คน รองลงมาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า 13 คน ต่ำกว่าอนุปริญญา 12 คน และปริญญาโท 1 คน อายุการทำงานและประสบการณ์โดยรวมส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 ปี 34 คน รองลงมา 6 - 10 ปี 31 คน ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 10 คน ผู้ดูแลเด็ก 63 คน

2.2 สภาพปัจจุบันและปัญหา

2.2.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาบุคลากร ส่วนใหญ่มีค่าความถี่ของระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมากมี 9 ข้อ คือ ฝ่ายบริหารเป็นผู้ริเริ่มและมีบทบาทในทุกขั้นตอน, บุคลากรทุกฝ่ายเห็นพ้องร่วมกัน, มีกรอบนโยบาย เป้าหมายที่ชัดเจน, มีการจัดหาวิทยากรอย่างเหมาะสม, มีการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอย่างเพียงพอ, มีการจัดโครงการการดำเนินการพัฒนาบุคลากร, มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน, มีการประเมินผลการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ และ ติดตามผลหลังการพัฒนาบุคลากรว่ามีความเปลี่ยนแปลงเพียงใด รองลงมาระดับมากที่สุด คือ มีการพัฒนาด้าน ร่างกาย อารมณ์ และจิตใจควบคู่กันไป

2.2.2 กิจกรรมพัฒนาบุคลากร มี 10 ข้อย่อย คือ ให้การสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง, บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการเข้าฝึกอบรม, มีการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดทั่วกัน, มีการจัดปฐมนิเทศให้แก่ผู้ดูแลเด็กที่บรรจุใหม่หรือสับเปลี่ยนงานใหม่, ศูนย์มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกครูเข้าร่วมสัมมนาด้านการศึกษาต่อ/ ศึกษาดูงาน, มีการส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาต่อหรือศึกษาดูงาน, มีการสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ, มีการจัดกิจกรรมเพื่อสนองความสนใจและความต้องการของบุคลากร, มีการจัดกิจกรรมที่ดำเนินไปตามหน่วยงานต้นสังกัด และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานได้อย่างเหมาะสม ทุกข้อความถี่ของระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก

2.2.3 สภาพปัญหาในการพัฒนาบุคลากร มี 12 ข้อย่อยมีค่าความถี่ของระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร, ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนา, บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง, บุคลากรนำเอาความรู้ใหม่ๆ ไปใช้เพื่อพัฒนางาน, วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมเพียงพอ, บุคลากรแต่ละฝ่ายไม่มีความจริงจังในการพัฒนาปัญหาด้านการจัดการ และข้อที่มีค่าความถี่ของระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง มี 6 ข้อ คือ ขาดการประสานแผนระหว่างโรงเรียนกับ อปท., ขาดการประเมินผลและติดตามผลการพัฒนาบุคลากร, งบประมาณมีแต่ไม่เพียงพอสำหรับดำเนินการ, จัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสมกับระยะเวลาและกิจกรรมพัฒนา, ขาดเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร, ขาดวิธีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านจิตใจ

2.3 ความต้องการพัฒนา

2.3.1 วิธีการพัฒนา มี 5 ข้อย่อย คือ การฝึกอบรม, การศึกษาดูงาน, การนิเทศงาน, การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ การไปทัศนศึกษา ซึ่งทุกข้อมีค่าความถี่ของระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก

2.3.2 เนื้อหาสาระมี 8 ข้อย่อย คือ หลักสูตรและวิธีการสอน, ระเบียบวิธีวิจัย, การจัดทำแฟ้มสะสมงาน, ทักษะในการปฏิบัติงาน, ทัศนคติและความเข้าใจในการปฏิบัติงาน, บุคลิกภาพและความสัมพันธ์กับบุคคล, การเขียนและเสนอผลงานทางวิชาการ และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งทุกข้อมีค่าความถี่ของระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก

2.3.3 ระยะเวลาในการพัฒนาช่วงเวลาควรมีการอบรมสัมมนาอย่างน้อย มี 3 ข้อย่อย คือ เดือนละครั้ง, เทอมละครั้ง และ ปีละครั้ง ทุกข้อมีค่าความถี่ของระดับความเป็นจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

2.4 ข้อเสนอแนะ

1. หลักการสำคัญของการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บรรลุผลควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ 3 อันดับแรกคือ

- 1.1 การส่งเสริมให้ครูทุกคนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง
- 1.2 ต้องให้สอดคล้องกับหน้าที่การงานที่กำลังปฏิบัติอยู่
- 1.3 ส่งเสริมให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนาบุคลากรมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 อันดับแรก คือ

- 2.1 เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2.2 เพื่อให้มีคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดียิ่งขึ้น
- 2.3 เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ

3. สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูหลังจากที่ได้รับการพัฒนาแล้วควรมีลักษณะสำคัญ 3 อันดับแรกคือ

- 3.1 เป็นผู้มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่
- 3.2 มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ
- 3.3 สามารถให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง
- 4. หลักเกณฑ์ในการกำหนดแผนงาน โครงการ การพัฒนาบุคลากร

3 อันดับแรก คือ

- 4.1 จัดกิจกรรมให้หลากหลาย เอื้อต่อการพัฒนาคน พัฒนางาน
- 4.2 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม
- 4.3 กำหนดแผนงาน โครงการให้ตรงกับความต้องการของครู
- 5. การคัดเลือกบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร ควรยึด

หลักการใดเป็นสำคัญ 3 อันดับแรกคือ

5.1 ตามความจำเป็นหรือความต้องการของบุคลากรและของโรงเรียน

- 5.2 เรียงไปตามลำดับ เพราะทุกคนต้องเข้ารับการฝึกอบรมอยู่แล้ว
- 5.3 เลือกจากบุคลากรที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน

6. เทคนิคการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนควรเป็นวิธีใด จึงจะเหมาะสมที่สุด 3 อันดับแรกคือ

- 6.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 6.2 การฝึกอบรม
- 6.3 การสัมมนาทางวิชาการ
- 7. ปัจจัยสนับสนุนสำคัญของการพัฒนาบุคลากรที่จะนำไปสู่

ความสำเร็จ 3 อันดับแรก คือ

- 7.1 จากการส่งเสริมและสนับสนุนของฝ่ายผู้บริหาร
- 7.2 จากความต้องการที่จะพัฒนาตนเองบุคลากร
- 7.3 การจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างพอเพียง
- 8. สาเหตุสำคัญที่ทำให้การพัฒนาบุคลากรไม่บรรลุผล
- 8.1 เพราะผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาบุคลากร
- 8.2 เพราะตนเองไม่ยอมเปลี่ยนพฤติกรรม ไม่ยอมรับการ

เปลี่ยนแปลง ไม่เห็นความสำคัญ

8.3 เพราะการสนับสนุนด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ

- 9. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
- จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนในปัจจุบัน สามารถสรุป

ได้ดังนี้

- 9.1 ความเหมาะสม

1) ไม่เหมาะสม คือ : จำนวนเด็กมากเกินไปทำให้เกิด
ปัญหาในการจัดกิจกรรมและควบคุมชั้นเรียน

2) เหมาะสม

เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1. สามารถทำกิจกรรมพัฒนาการได้ทั้ง 4 ด้าน 2. ได้รับการศึกษาต่อเพื่อพัฒนาบุคลากร 3. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรม 4. มีหลักสูตรสถานศึกษาและมีการจัดแผนการจัด ประสบการณ์ มีความเหมาะสม 5. ให้บริการทั่วถึง มีประสิทธิภาพ 6. เด็กได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับวัย และตาม ความแตกต่างของแต่ละบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ 7. จัดกิจกรรมเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก 8. ให้ชุมชน/ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ให้กับเด็ก เช่น เล่านิทาน 9. จัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 10. มีการจัดการเรียนการสอนตามอัตภาพของศูนย์ฯ 11. ครูมีความรู้ความสามารถผู้ปกครองเชื่อถือ 12. ตามแบบแผนการเรียน การสอน มีความ เหมาะสมตามวัยเรียน	1. ครูต่อเด็กมากเกินไปควบคุมดูแล และทำกิจกรรม ยาก 2. กิจกรรมที่ต้องจัดในแต่ละวัน 6 กิจกรรม มาก เกินไป 3. ห้องเรียน/นอน/เล่น ห้องเดียวกัน 4. นักวิชาการ ยังทำงานไม่ตรงตามความต้องการจริง ปล่อยให้ ผู้ดูแลเด็ก คิดค้นหาแนวทางเองทำให้ขาด ทักษะกระบวนการจัดทำเอกสาร และจัดเก็บข้อมูล 5. ผู้บริหารที่รับผิดชอบงานศูนย์ฯ ไม่มีความเข้าใจ และให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กในวัยนี้ 6. ขาดต้นไม้ร่มเงา 7. มลพิษไอเสียจากการอุ่นเครื่องรถฝ่ายป้องกัน 8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เต็มที่ เพราะ อาคาร เรียนไม่เหมาะสม

9.2 ปัญหา

- 1) การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต้องการสื่อที่
สอดคล้องกับเนื้อหา
- 2) ขาดสื่อ การสอน / ห้องเรียนคับแคบ / เป็นห้องโถง
โล่งทุกกลุ่มเรียนอยู่ที่เดียวกัน
- 3) ขาดแผนการสอน / ส่งแต่ หัวหน้าศูนย์ฯ ไปอบรม
ควรส่งครูทุกคนไป
- 4) เด็กมาจากสิ่งแวดล้อมต่างกัน จึงมีความแตกต่างกัน
- 5) ขาดความร่วมมือของผู้ปกครอง
- 6) การเรียนการสอนยึดหลักการสอนแบบเดิมๆ
- 7) ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการ
- 8) ผู้ปกครอง (ปู่,ย่า,ยาย) ตามใจเด็กมากเกินไปทำให้
เด็กมีนิสัยก้าวร้าว
- 9) ครูส่วนใหญ่ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษา (เอกปฐมวัย)
- 10) ควรแยกห้องเรียนตามระดับอายุของเด็ก

ออกเป็นประจำเด็กไม่มีสมาธิ

ขึ้นอยู่กับข้าราชการผู้บริหารทั้งหมด ผู้ดูแลเด็ก ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ และจัดหลักสูตรให้ตรงกัน

ประสบการณ์ และหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ให้ผลสัมฤทธิ์

งบประมาณ อาคารสถานที่ไม่จัดสรร

สถานศึกษา

- 11) ควรจัดบรรยากาศโรงอาหารให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 12) ต้นสังกัดควรจัดให้มีการนิเทศการสอน
- 13) ศูนย์อยู่กับสถานีนานามัยไม่เป็นสัดส่วน มีคนเข้า

- 14) มีการแต่งตั้ง หัวหน้าศูนย์ จริง แต่ในการปฏิบัติ

- 15) ผู้ดูแลเด็ก ขาดทักษะ กระบวนการทำแผนการจัด

- 16) งบประมาณ ค่ารายหัวไม่เพียงพอแก่การใช้จ่าย ส่วน

- 17) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรได้รับการส่งเสริมเท่าเทียม

- 18) รับ ผู้ดูแลเด็ก ไม่ตรงวุฒิ

- 19) ของเล่นในห้องไม่เพียงพอ

- 20) ผู้ปกครองขาดการดูแลเอาใจใส่เด็ก

- 21) ยังไม่ค่อยเชี่ยวชาญ

- 22) สถานที่ อาคาร ห้องน้ำ โรงอาหาร ไม่เพียงพอ

- 23) อาคารเรียน / สิ่งแวดล้อม / บุคลากร

- 24) เด็กบางคนพัฒนาการก้าวร้าว/ ไม่ยอมทำตามที่ครูบอก

9.3 ความคาดหวัง

ความสุข

เพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียน

เก่ง ดี มีความสุข

บุคลากร(ผู้ดูแลเด็ก)

วิทยากรให้การแนะนำ ผู้ดูแลเด็ก ป่อยๆ

- 1) ให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์ โตขึ้นมีคุณภาพ เก่ง ดี มี

- 2) ขออาคารสถานที่ให้ได้มาตรฐาน/มีบุคลากร

- 3) ต้องการให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้เขาเป็นคน

- 4) เด็กมีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับอนุบาล

- 5) อยากให้ต้นสังกัดเอาใจใส่และดูแลให้มากกว่านี้

- 6) อยากให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนา

- 7) ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาในชุมชนมากกว่านี้

- 8) จัดอบรม ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง

- 9) ผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาด้านจิตใจ และอยากให้มี

เดียวกัน

มาตรฐาน เด็กมีคุณภาพ

แจ่มใส

หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กโดยเฉพาะ เพื่อจะได้มาตรฐานในการจัดประสบการณ์

หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

อย่างต่อเนื่อง

ให้ผู้ปกครองดูให้

ผู้สอนได้ จัดกิจกรรมฯ ได้สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของเด็ก/ผู้ปกครอง

การศึกษาต่อมากขึ้น

9.4 แนวทางแก้ไข

สื่อให้พอเพียง

เห็นความสำคัญของเด็ก

แก้ไขอย่างไร

ปรับปรุง

10) แยกห้องตามระดับอายุ ทำกิจกรรมกลุ่มอายุระดับ

11) อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาให้ได้

12) เด็กมีพัฒนาการดีด้วยตนเองได้ มีสุขภาพดี ร่าเริง

13) มีสื่อพอเพียงแก่ความต้องการและมีคุณภาพ

14) อยากให้เด็กเรียนหนังสือได้

15) ควรให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร่วมกับผู้ดูแลเด็กจัดทำ

- อยากให้พัฒนาตัวครูและเด็กให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น

- ให้แต่งตั้งผู้มีประสบการณ์ ชำนาญด้านบริหาร

- รัฐบาลน่าจะผลักดันให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น

- ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการพัฒนาปรับปรุง

- ให้เด็กทำกิจกรรมตามที่ครูสอนได้ และสามารถ

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพทั้งผู้เรียนและ

- เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านตามวัย/ครูได้รับ

- ในหนึ่งสัปดาห์ควรจัดเมนูอาหารไม่ซ้ำกัน

1) ประสานขอความร่วมมือกับผู้บริหารในการสนับสนุน

2) ผู้บริหารต้องมีจิตวิทยาการบริหารจัดการที่ดี และ

3) อยากให้ผู้บริหารลงพื้นที่สภาพจริงว่าควรปรับปรุง

4) เสนอแผนงานโครงการต่าง ๆ เพื่อรับการสนับสนุน

5) จัดอัตราครูให้เพียงพอ

6) พื้นที่ในศูนย์ ห้องเรียน/สนามเด็กเล่นดับแคบ ควร

- 7) ให้การศึกษาต่อ/อบรมแก่บุคคล
 8) จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และบริหารงานให้
 ชัดเจน โปร่งใส
 9) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้ตรงตามบริบทของ
 ท้องถิ่น
 10) จัดทำแผนและจัดประสบการณ์เรียนรู้ได้เหมาะสม
 และนำไปใช้ได้จริง
- มีการนิเทศติดตามผล อย่างจริงจัง
 - หน่วยงานที่ได้รับผิดชอบต้องมีความรอบคอบ
 และเข้าใจ ถึงแก่นแท้ของการบริหารสถานศึกษา ระดับปฐมวัย
 - อาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนสะท้อนปัญหา
 ให้ผู้มีอำนาจ ให้ร่วมรับทราบและแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง และที่สำคัญขอเสนอปัญหานี้ผ่านท่าน
 ดร.อาทิตย์ ในอนาคต(เด็กของวิทยานิพนธ์)สะท้อนปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขร่วมด้วย
 - บุคลากรมีความตระหนัก เข้าใจ บทบาทหน้าที่
 ศึกษาและทุ่มเทปฏิบัติ
 - ครูมีการพัฒนาตนเอง
- 9.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
- 1) แบ่งเด็กแยกตามอายุ
 - 2) มีห้องเรียนที่เพียงพอ
 - 3) ควรมีสื่อสำเร็จรูปที่สอดคล้องกับแผนการจัด
 ประสบการณ์ได้เพียงพอ
 - 4) แบ่งห้องเรียนเป็นห้องๆ ตามกิจกรรม และให้มี
 ผู้รับผิดชอบประจำห้อง
 - 5) ให้ครูสอนอย่างเดียว ไม่ต้องทำความสะอาด
 - 6) ดีใจมากที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของงาน การพัฒนา
 บุคลากรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ
 - 7) อยากให้มีปิดเทอม
 - 8) ควรให้ได้รับเงินเดือนตามวุฒิ
 - อยากให้มี นักวิชาการศึกษา ระดับเชี่ยวชาญ
 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยตรง เพื่อนำไปพัฒนา ไม่ใช่มาเฉพาะเวลามีการประกวด หรือมาเพื่อเก็บ
 ข้อมูลไปทำวิจัยเท่านั้น
 - การพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพต้องเริ่มที่
 0-5 มีการสร้างคนคุณภาพให้ได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ตั้งแต่ระดับชาติท้องถิ่นและ
 ครอบครัว

เรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน

- การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีการแลกเปลี่ยน

- สภาพแวดล้อมมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้
- ควรให้มีขวัญกำลังใจแก่ ผู้ดูแลเด็ก ทุกๆคน

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้แยกเป็น 2 ประเด็น คือ 1)ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของกรรมการศูนย์ฯและผู้ปกครอง 2)ความคิดเห็นต่อการศึกษาศึกษาปฐมวัยของหัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กมาคิดวิเคราะห์โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนเองในการสำรวจข้อมูลตัดสินใจประเมินหาข้อสรุปอย่างมีเหตุผลและถูกต้องเพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา ตนเองได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยได้เน้น ให้ผู้วิจัยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย 1)เป็นผู้มีใจกว้าง คือ ยอมรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นไม่ยึดมั่น คือมันความคิดของตนเองเป็นหลักและตัดสินใจด้วยการมีข้อมูลประกอบเพียงพอ 2) มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น 3)เปลี่ยนความคิดที่ตนมีอยู่ได้ถ้ามีข้อมูลหรือเหตุผลมากกว่า 4) กระตือรือร้นในการค้นหาข้อมูลและความรู้ 5) เป็นผู้ไม่มีเหตุผล (Ennis, 1985 อ้างถึงในทิศนา แคมมณี, 2540)

4.2 ระยะที่ 2 ผลการดำเนินงานการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาบุคลากร

ขั้นตอนการสร้างแผนการทำงานเพื่อการวิจัย โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทีมผู้วิจัยมีกรอบการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาบุคลากรหลังจากได้สร้างมิตรภาพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกันระหว่างวิจัยแล้วผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันจัดทำแผนการทำงานเพื่อการวิจัยที่มีข้อความประกอบด้วยจะทำอะไร เมื่อไร ใครจะเป็นคนทำและทำอย่างไร เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วก็แจกให้ผู้ร่วมวิจัยทุกคน

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Action Research spiral No 1)

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน (planning)

ในขั้นตอนการวางแผน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้วิเคราะห์ร่วมกันให้ทราบถึงสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังสภาพปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาที่เป็นภาพรวมการประเมินเพื่อกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนา และจัดทำแผนปฏิบัติเพื่อการดำเนินงาน หลังสิ้นสุดการดำเนินงานผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับขั้นตอนการวางแผนไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพที่เคยเป็นมาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา 2) ขั้นตอนการกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจปัญหา 3) ขั้นตอนประเมินประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนา 4) ขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติการ/โครงการ/กิจกรรม และ 5) การประเมินและสรุปผล

ผลการวางแผนกลยุทธ์

ผลการวางแผนกลยุทธ์จากการประชุมร่วมระหว่างผู้วิจัยและผู้วิจัยได้กำหนดเป็นแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย 6 วิธี คือ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การมอบหมายงาน 3) การศึกษาดูงาน 4) การสาธิตการสอน 5) การนิเทศภายใน 6) การนิเทศแบบคลินิก

ตารางที่ 6 ผลการวางแผนกลยุทธ์

ระยะเวลา	กิจกรรมพัฒนา	สถานที่	หมายเหตุ
21-22 มีนาคม 2552	อบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 1.1 จัดทำระบบประกัน คุณภาพ 1.2 แผนพัฒนาการศึกษา 1.3 หลักสูตรการสถานศึกษา 1.4 วิจัยในชั้นเรียน	ห้องประชุมสภาเทศบาล เมืองบ้านไผ่	วิทยากร อ. พิรุณ พลภูมิรัฐ
ระยะเวลา	กิจกรรมพัฒนา	สถานที่	หมายเหตุ
25 มีนาคม 2552	มอบหมายงานครั้งที่ 1 -แบ่งผู้ร่วมวิจัยเป็น 3 กลุ่ม ตามสถานที่ทำงาน	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2	ผู้วิจัย
13-15 ตุลาคม 2552	อบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 -การเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้โดยเน้นการบูรณาการ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	วิทยากร รศ. เกื้อจิตต์ ฉิมทิม และคณะ
16 ตุลาคม 2552	การมอบหมายงานตามกลุ่ม		ผู้วิจัย
3 พฤศจิกายน 2552	ศึกษาดูงาน	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโนนข่า อ.พล จ.ขอนแก่น	ผู้บริหาร อบต.โนนข่า ปลัดเทศบาล นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก
7-8 พฤศจิกายน 2552	อบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 -ทบทวนการเขียนแผน การ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ -สาธิตการสอน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	
15-30 พฤศจิกายน 2552	นิเทศภายใน	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3	หัวหน้าศูนย์ฯและผู้ ได้รับมอบหมายของ ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กแต่ละแห่ง
13-16 ธันวาคม 2552	นิเทศแบบคลินิก	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3	ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ กองการศึกษาและ หัวหน้าศูนย์ฯทั้ง 3 แห่ง

ผลการกำหนดตัวชี้วัด

ผลการสนทนากลุ่มที่พิจารณาเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่สำคัญทั้งเชิงกระบวนการและเชิงผลลัพธ์ของลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ระดับต่างๆ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 7- 8

ตารางที่ 7 ตัวบ่งชี้เชิงกระบวนการ และผลลัพธ์ของลักษณะของการเรียนรู้ในระดับบุคคล

ลักษณะของการเรียนรู้	ตัวบ่งชี้	ผลลัพธ์
1. ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	1. ตรงเวลา 2. รักการอ่าน 3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. เข้ารับการศึกษาดูงาน 5. สมัครเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ	1. มีคุณสมบัติเพิ่มขึ้น 2. มีความรู้เพิ่มขึ้น 3. ทันทเหตุการณ์ 4. มีเครือข่ายการทำงาน
2. ตระหนักในการแสวงหาความรู้	1. นำความรู้ที่ได้มาใช้อย่างประโยชน์ในการทำงาน 2. ชักชวนเพื่อนร่วมงานอื่นให้แสวงหาความรู้	1. มีเวลาให้กับการพัฒนาตนเอง 2. เข้าหาแหล่งความรู้ด้วยความสมัครใจ
3. ทนต่อการเปลี่ยนแปลง	1. รู้แหล่งของข้อมูลข่าวสาร 2. เลือกใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารได้อย่างเหมาะสม	1. มีข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย 2. ปรับปรุงงานของตนให้ทันสมัย 3. อธิบายความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ 4. สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการติดตามข้อมูลข่าวสาร
4. มีความรับผิดชอบและมีความริเริ่มสร้างสรรค์	1. เห็นความสำคัญของเวลา 2. ตั้งใจทำงาน 3. กระตือรือร้นที่จะทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์	1. ตรงต่อเวลา 2. มุ่งมั่นปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุผลสำเร็จ 3. มีวิธีการ/แนวทางการปฏิบัติใหม่ๆ
5. การมีส่วนร่วม	1. ให้โอกาสเข้าร่วมกิจกรรม 2. ให้เกียรติและเคารพในความคิดเห็น	1. ได้ร่วมวางแผนการทำงาน 2. ได้ร่วมปฏิบัติงาน 3. ได้ร่วมประเมินผลการทำงาน 4. ได้ร่วมภาคภูมิใจ 5. ได้ร่วมเผยแพร่ผลงาน
6. ใช้เทคโนโลยีช่วยในการปฏิบัติงาน	1. เรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ 2. ฝึกใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น ต้องใช้ในการทำงาน	1. ใช้ internet ในการสืบค้นความรู้ได้ 2. ใช้โปรแกรม MS-office ช่วยในการปฏิบัติงานได้ 3. มี E- mail address และสามารถประยุกต์ใช้กับงานที่ปฏิบัติได้

ตารางที่ 7 ตัวบ่งชี้เชิงกระบวนการ และผลลัพธ์ของลักษณะของการเรียนรู้ในระดับบุคคล (ต่อ)

ลักษณะของการเรียนรู้	ตัวบ่งชี้	ผลลัพธ์
7. คิดและทำอย่างเป็นระบบ	1. นำวงจรคุณภาพมาใช้ในการปฏิบัติงาน	1. มีการวางแผนการปฏิบัติงาน 2. มีการนำแผนไปใช้ในการปฏิบัติงาน 3. มีการตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงาน 4. มีการปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติงาน
8. สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและเอื้อการปฏิบัติงาน	1. รู้จักปรับปรุงสภาพแวดล้อมของทำงาน 2. ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน 3. กล้าเสนอแนะผลการปฏิบัติงาน	1. ยินดีให้คำแนะนำแก่เพื่อนร่วมงานและยอมรับคำชี้แนะ 2. บรรยายการทำงานดีขึ้น 3. ทำงานกับเพื่อนอย่างมีความสุข 4. มีรายงานผลการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 8 ตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ และตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ของลักษณะของการเรียนรู้ในระดับกลุ่ม

ลักษณะของการเรียนรู้	ตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ	ตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์
1. ทุกคนมีโอกาสในการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกัน	1. จัดให้มีการประชุมอบรม 2. จัดหาแหล่งเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน	1. มีศูนย์การเรียนรู้ หรือแหล่งเรียนรู้หรือมุมความรู้ ป้ายนิเทศ หนังสือ 2. มีการอบรมการใช้ software ต่าง ๆ และการใช้ internet
2. มีการแข่งขันหรือสิ่งจูงใจในการปฏิบัติ	1. กำหนดเป็นนโยบายสำคัญ 2. ติดตามผลอย่างจริงจัง	1. มีหลักเกณฑ์การแข่งขันที่ชัดเจน 2. มีสวัสดิการในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ 3. มีการประกาศเกียรติคุณ ให้รางวัลและเผยแพร่ผลงานที่ดีเด่น
3. มีการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล	1. ประชุมวิเคราะห์ภารกิจของแต่ละงาน	1. มีคำสั่งมอบหมายงานที่ทุกคนพอใจ 2. แต่ละคนได้รับผิดชอบงานที่ตนถนัด
4. มีการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดความรู้ระหว่างกัน	1. จัดหาสถานที่และให้โอกาสสมาชิกได้พบปะพูดคุยกัน	1. มีสถานที่ และผู้รับผิดชอบในการพบปะพูดคุย 2. มีกำหนดเวลาในการพบปะพูดคุยที่ชัดเจน

ตารางที่ 8 ตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ และตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ของลักษณะของการเรียนรู้ในระดับกลุ่ม
(ต่อ)

ลักษณะของการเรียนรู้	ตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ	ตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์
5. มีความสามัคคีและทำงานเป็นทีมและเครือข่าย	1. จัดหากิจกรรมให้สมาชิกได้ปฏิบัติร่วมกัน 2. สร้างเอกลักษณ์ของทีม	1. มีคู่งานที่สามารถปฏิบัติแทนกันได้ 2. สามารถเรียกใช้ข้อมูลจากเครือข่ายได้ 3. มีกิจกรรมที่สมาชิกได้ปฏิบัติร่วมกัน 4. มีเอกลักษณ์ของทีม
6. มุ่งองค์ความรู้ใหม่	1. รายงานผลการปฏิบัติงาน 2. รายงานผลการวิจัย หรือ การศึกษาค้นคว้า	1. มีการนำข้อมูลเสนอแนะมาปรับปรุงการทำงาน 2. มีการประชาสัมพันธ์ และ เผยแพร่ข้อสรุปที่ค้นพบ

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติ (acting)

ในขั้นตอนการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ยึดถือหลักการที่สำคัญ คือ “หลักการมุ่งการเปลี่ยนแปลงและมุ่งให้เกิดการกระทำเพื่อให้บรรลุผล” โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม ดังรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

การฝึกอบรมครั้งที่ 1

เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา การทำวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้ผู้วิจัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจและสามารถในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา การทำแผนพัฒนา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน คือวันที่ 21-22 มีนาคม 2552 ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ลักษณะการอบรมเป็นการฟังบรรยาย ระดมสมอง ร่วมแสดงความคิดเห็นและฝึกปฏิบัติโดยวิทยากรทำรูปแบบการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษารูปแบบโครงการจัดการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา โครงการการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน มาได้ฝึกปฏิบัติสำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาผู้เข้ารับการอบรมได้นำหลักสูตรสถานศึกษาของปีที่ผ่านมารวมนวเคราะห์ปรับปรุงให้ดีขึ้น

จากการอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่า กลุ่มเป้าหมาย สามารถฝึกปฏิบัติการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา แผนพัฒนาโรงเรียน และการทำวิจัยในชั้นเรียนได้

กิจกรรมที่ 2 การมอบหมายงาน

การมอบหมายครั้งที่ 1 งานให้ผู้ร่วมวิจัยได้ลงมือปฏิบัติการโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 บ้านเก็ง มีผู้ร่วมวิจัยจำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 เทศบาลมีผู้ร่วมวิจัย 6 คน และกลุ่มที่ 3 โนนสว่างมีผู้ร่วมวิจัย 6 คน โดยมอบหมาย ให้แต่ละกลุ่มจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

แผนพัฒนาสถานศึกษา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและทำวิจัยในชั้นเรียน ระหว่างวันที่ 1-30 เมษายน 2552 เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นทั้ง 3 กลุ่มได้นำผลงานทั้งหมดมาเสนอในที่ประชุมร่วมระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ระหว่างวันที่ 1-5 พฤษภาคม 2552

ผลการมอบหมายงานครั้งนี้พบว่า ผู้ร่วมวิจัยทั้ง 17 คน มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนทำวิจัยในชั้นเรียนได้

การฝึกอบรมครั้งที่ 2

เมื่อผู้วิจัย มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาระบบการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันพิจารณาหาวิธีการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อจะได้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงได้ร่วมกันกำหนดหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร การเขียนแผนผังความคิด และการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตลอดจนการสาธิตการสอน ระหว่างวันที่ 13-15 ตุลาคม 2552 และระหว่างวันที่ 7-8 พฤศจิกายน 2552 ลักษณะการอบรมเป็นการฟังบรรยาย ระดมสมองและร่วมแสดงความคิดเห็นฝึกปฏิบัติและสาธิตการสอน

กิจกรรมที่ 3 การสาธิตการสอน

การมอบหมายงานครั้งที่ 2

หลังจากการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ จึงมอบหมายให้ทั้ง 3 กลุ่ม วิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนผังความคิด และเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำผลงานเสนอในที่ประชุมเพื่อเลือกรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ดีที่สุด 1 แผน ได้แก่แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มที่ 2 เทศบาล โดยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้สาธิตการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่จัดทำไว้ ผู้วิจัยที่เหลือเป็นผู้สังเกตการสอน

ผลการมอบหมายงานพบว่า ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนผังความคิดและเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตลอดจนสามารถทำแผนไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 4 การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างโลกทัศน์ให้กับผู้วิจัย และเพื่อสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้แก่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่ไปศึกษาดูงานครั้งนี้ได้แก่ ผู้ร่วมวิจัย ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 17 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มข้างต้น ศึกษาดูงานวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552 ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโนนข่า สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนข่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดประเด็นสำคัญในการศึกษาดูงานและกำหนดให้สมาชิกที่ไปศึกษาดูงานร่วมกันรับผิดชอบในการหารายละเอียดตามประเด็นที่กำหนดให้แล้วนำมาสรุปและรายงานผลต่อที่ประชุมหลังเสร็จสิ้นการศึกษาดูงาน ประเด็นในการศึกษาดูงานมีดังนี้

1. จุดเด่นและจุดด้อยของสถานศึกษา
2. วิธีการกระตุ้นหรือจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานและสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
3. การจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา
4. การเยี่ยมชั้นเรียน
5. การวัดผลและประเมินผล
6. การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
7. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
8. วิธีบริหารจัดการและการกำกับติดตามผล
9. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การศึกษาดูงานครั้งนี้จะเป็นการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ กิจกรรมหน้าเสาธง เยี่ยมชมห้องเรียน ศึกษาเอกสาร ฟังบรรยายสรุป สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม และห้องปฏิบัติการสภาพความสำเร็จ

กิจกรรมที่ 5 การนิเทศภายใน

การนิเทศติดตามเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ทำให้ผู้สอนทราบปัญหาและอุปสรรคของตนเองเกิดความมั่นใจการพัฒนาตนเองกิจกรรมการนิเทศภายในมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ คือทำระบบประกันคุณภาพ แผนพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนวิจัยในชั้นเรียนโดยกำหนดกิจกรรมการนิเทศคือ การสังเกตการสอน ให้คำปรึกษา แนะนำและการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การสังเกตผล (observing)

ในขั้นตอนการสังเกตผล ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมประชุมปฏิบัติการ กำหนดรูปแบบการสังเกตผลตามสภาพจริง โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสังเกตผลที่เกิดขึ้นจริงทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวังได้การเรียนรู้ใหม่อะไรบ้าง หลังสิ้นสุดการดำเนินงานในขั้นตอนการสังเกตผลได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่มเพื่อประเมินและสรุปผล

ขั้นตอนที่ 5 การสะท้อนผล (reflecting)

ในขั้นตอนการสังเกตผล ผู้วิจัยได้ยึดถือหลักการที่สำคัญ คือ “หลักการรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ร่วมวิจัยทุกคน วิเคราะห์ วิพากษ์ และประเมินตนเอง ตลอดจนการเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ” โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สะท้อนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมดเพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ทำสำเร็จ ทำไม่สำเร็จ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

ผลการปฏิบัติการ

1. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Reflection on Action Research Spiral No.1)

1.1 การฝึกอบรมครั้งที่ 1

ผลการดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเมื่อวันที่ 21-22 มีนาคม 2552 สามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้สามารถจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดทำวิจัยชั้นเรียนได้สมบูรณ์และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

1.2 การมอบหมายงานครั้งที่ 1

ผู้วิจัยและผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสะท้อนผลการนิเทศติดตามการมอบหมายงานการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาและวิจัยชั้นเรียนผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำคู่มือการทำงานข้างต้นได้สำเร็จและนำไปใช้ในสถานศึกษา

1.3 การฝึกอบรมครั้งที่ 2

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 13-15 ตุลาคม 7-8 พฤศจิกายน 2552 เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการบูรณาการด้านเนื้อหา ทักษะ/กระบวนการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้نواتกรรมการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้กิจกรรมหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรม ที่เอื้อให้ผู้เรียน ค้นพบคำตอบหรือองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการสาธิตการสอน

กิจกรรมที่เน้นกระบวนการและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้กิจกรรมที่ใช้สื่อที่หาง่าย ประหยัดและคุ้มค่า และกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น วิทยากรบรรยายให้ความรู้ ศึกษาเอกสารฝึกปฏิบัติ ตามรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดได้โดยผู้วิจัยต้องศึกษาเอกสาร ศึกษาหลักสูตรและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจัดทำตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้กิจกรรมและเวลาเรียน ผู้วิจัยแต่ละกลุ่มร่วมกันพัฒนาแผนการเรียนการสอนสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอน การทดลองใช้แผนการสอนดังกล่าวในห้องเรียนจริง และการปรับปรุงแผนร่วมกัน

1.4 การมอบหมายงานครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้นำความรู้ความเข้าใจมาสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำการวิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้نواتกรรมการศึกษาชั้นเรียนได้ และสามารถสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไว้ ตลอดจนสังเกตการสอนได้

ภาพที่ 17 การสัมมนาทางวิชาการ ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลโนนข่า

ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารฟังบรรยายสรุป แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และเยี่ยมชั้นเรียน ผู้ร่วมวิจัยทุกคนตั้งใจรับฟัง ศึกษาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเป็นที่น่าสนใจ

1.6 การนิเทศภายใน

ผู้วิจัยทุกคนทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บ้านแก้ง กลุ่มที่ 2 เทศบาล และกลุ่มที่ 3 โนนสว่าง มีความรู้ความเข้าใจมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้ดูแลเด็กด้วยกันเองมีหลักฐานการทำงาน เมื่อสังเกตผู้เรียน ๆ มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้น สามารถสาธิตการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมที่จัดทำขึ้น และสามารถสังเกตการสอนตลอดจนเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนได้เป็นที่น่าพอใจ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กทั้งสามแห่ง มีพฤติกรรมการทำงานเป็นเชิงวิชาการมากขึ้น

สรุปการสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Reflection on Action Research Spiral No.1)

จากการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ คือ กลุ่มที่ 1 บ้านแก้ง กลุ่มที่ 2 เทศบาล และกลุ่มที่ 3 โนนสว่าง ให้จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นระบบ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และหลักสูตรสถานศึกษาได้ทุกกลุ่ม ในส่วนของการวิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนผังความคิด เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การสาธิตการสอน และการนิเทศภายใน ซึ่งพบว่ากลุ่มที่ 1 บุคลากร 3 ใน 5 คนสามารถทำงานตามคู่มือได้ครบถ้วน แต่อีก 2 คนยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ส่วนกลุ่มที่ 2 บุคลากร 5 ใน 7 คน สามารถทำงานตามคู่มือได้ครบถ้วนถูกต้องแต่อีก 2 คน ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม และกลุ่มที่ 3 บุคลากร 4 ใน 5 สามารถทำงานตามคู่มือได้ครบถ้วนถูกต้องแต่

อีก 1 คน ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ซึ่ง 5 คนที่กล่าวมาทั้ง 3 กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ที่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายการปฏิบัติการเรียนการสอนที่ต้องจัดหาแหล่งเรียนรู้ได้ตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ การนำไปใช้ในการปฏิบัติการสอนจริงและกิจกรรมการนิเทศภายในโดยการสังเกตการสอนการให้คำปรึกษาแนะนำและเยี่ยมชั้นเรียนสามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ในระดับหนึ่งแต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจพบว่ากลุ่มเป้าหมายใช้เทคนิคและวิธีการออกแบบการเรียนรู้ไม่หลากหลายการจัดหาแหล่งเรียนรู้แก่ผู้เรียนน้อยเกินไปไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่ควรผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมปรึกษาหารือกันสรุปการสะท้อนผลกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในวงรอบที่ 1 ว่าควรจัดให้กลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาเอกสารตำราเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอน จัดทำทะเบียนแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่นที่หลากหลาย ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มเติมและใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศแบบคลินิก โดยเน้นพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการในขั้นตอนที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขเป็นพิเศษคือขั้นกำหนดหัวเรื่อง ขั้นการออกแบบการเรียนรู้และขั้นปฏิบัติการสอนในวงรอบที่ 2 ต่อไป

วงจรที่ 2

3. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Action Research Spiral no.2)

ขั้นตอนที่ 6 การวางแผนใหม่ (re-planning)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมวางแผนดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 เมื่อวันที่ 13-16 ธันวาคม 2552 ที่ประชุมมีมติให้ใช้พิจารณาการพัฒนาโดยการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง “การเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” ของ บวรชัย ศิริมหาสาคร(2545)และดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบคลินิกเพื่อให้กลุ่มผู้วิจัยสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ โดยเน้นในส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ดีในวงรอบที่ 1 คือขั้นกำหนดหัวเรื่องขั้นการออกแบบการเรียนรู้ และขั้นปฏิบัติการสอนแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวงรอบที่ 2 และแผนการกำหนดการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยการนิเทศแบบคลินิกตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ตารางการนิเทศแบบคลินิก วงรอบที่ 2

วัน	เวลา	ชั้นกลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรมการนิเทศ	ผู้นิเทศ
13 ธ.ค. 52	15.30	กลุ่มที่ 1 บ้านแก้ง 5 คน กลุ่มที่ 2 เทศบาล 7 คน กลุ่มที่ 3 โนนสว่าง 5 คน	ประชุมก่อนการสังเกตการสอน	ผู้วิจัย ผอ.กองการศึกษา
14 ธ.ค. 52	9.00-11.00	กลุ่มที่ 1 บ้านแก้ง เด็กเล็ก 1 เด็กเล็ก 2 เด็กเล็ก 3 เด็กเล็ก 4	- สังเกตการสอน - วิเคราะห์การสอน - สังเกตการสอน - วิเคราะห์การสอน	ผอ.กองการศึกษา หัวหน้าศูนย์ฯ 1 หัวหน้าศูนย์ฯ 2 หัวหน้าศูนย์ฯ 3
15 ธ.ค. 52	9.00-11.00	กลุ่มที่ 2 เทศบาลฯ เด็กเล็ก 1 เด็กเล็ก 2 เด็กเล็ก 3 เด็กเล็ก 4 เด็กเล็ก 5	- สังเกตการสอน - วิเคราะห์การสอน - สังเกตการสอน - วิเคราะห์การสอน	ผู้วิจัย ผอ.กองการศึกษา หัวหน้าศูนย์ฯ 1 หัวหน้าศูนย์ฯ 2 หัวหน้าศูนย์ฯ 3
16 ธ.ค. 52	9.00-11.00	กลุ่มที่ 3 โนนสว่าง เด็กเล็ก 1 เด็กเล็ก 2 เด็กเล็ก 3	- สังเกตการสอน - วิเคราะห์การสอน - สังเกตการสอน - วิเคราะห์การสอน	ผู้วิจัย ผอ.กองการศึกษา หัวหน้าศูนย์ฯ 1 หัวหน้าศูนย์ฯ 2 หัวหน้าศูนย์ฯ 3

ขั้นตอนที่ 7 การปฏิบัติใหม่ (re-action)

ในขั้นตอนการปฏิบัติใหม่ ผู้วิจัยได้ยึดถือหลักการที่สำคัญ คือ “หลักการมุ่งการเปลี่ยนแปลงและมุ่งให้เกิดการกระทำเพื่อให้บรรลุผล และหลักการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมวิจัย การวิเคราะห์วิพากษ์และการประเมินตนเอง ตลอดจนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ” โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติ หลังสิ้นสุดการดำเนินงานในขั้นตอนการปฏิบัติได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการกำหนดแนวปฏิบัติ 2) ขั้นตอนปฏิบัติกิจกรรม และ 3) ขั้นตอนการประเมินและสรุป ดังนี้

1) ขั้นตอนกำหนดแนวปฏิบัติ ในขั้นนี้มุ่งหวังให้มีการระบุวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติบรรลุจุดมุ่งหมายของขั้นตอนที่ 7 การปฏิบัติใหม่ โดยวิธีการระดมสมอง เพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติในโดยจัดการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (1) จัดประชุมแบบไม่เป็นทางการ

เพื่อปรึกษาหารือกันในการเตรียมการจัดการเรียนรู้ (2) สร้างข้อตกลงร่วมกัน และ (3) การปฏิบัติ

2) ขั้นตอนปฏิบัติกิจกรรม ขั้นนี้มุ่งหวังให้ปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมเดิม

3) ขั้นตอนการประเมินและสรุป กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติงานใหม่

ขั้นตอนที่ 8 การสังเกตผลใหม่ (re-observation)

ในขั้นตอนการสังเกตผลใหม่ ผู้วิจัยได้ยึดถือหลักการที่สำคัญ คือ “หลักการการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริง” โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสังเกตผลที่เกิดขึ้นจริงทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวังที่ชัดเจนขึ้น ได้การเรียนรู้ใหม่อะไรบ้าง และได้องค์ความรู้จากการปฏิบัติมีอะไรบ้าง

หลังสิ้นสุดการดำเนินงานในขั้นตอนการสังเกตผลได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนกำหนดรูปแบบและวิธีการ 2) ขั้นตอนการสังเกตและเสนอรายงานผล และ 3) ขั้นตอนประเมินและสรุปยังคงใช้รูปแบบเดิมกับการวิจัยในวงจรที่ 1 ขั้นตอนที่ 4 การสังเกตผลซึ่งปรากฏผลการสังเกตผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว

ผลการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแบบคลินิกกลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาเอกสารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มเติมทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้นจากการที่ผู้อำนวยการกองการศึกษา และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ดำเนินกิจกรรมการนิเทศแบบคลินิกแล้วผู้วิจัยได้สังเกตการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของกลุ่มเป้าหมายได้รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้ กิจกรรม และเวลาเรียน กลุ่มเป้าหมายทั้ง 17 คน สามารถจัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาตามหัวข้อของหลักสูตร (Theme) ที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้และเชื่อมโยงเนื้อหาอย่างสัมพันธ์และต่อเนื่องกับกิจกรรมหลักได้แก่ กิจกรรมเสรี สร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) เคลื่อนไหวและจังหวะ เสริมประสบการณ์กลางแจ้งและเกมการศึกษาได้ดีทำให้เด็กมีความเข้าใจในหัวข้อหรือเนื้อหานั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

การออกแบบการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ได้หลากหลายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา หลักสูตรและวัยของผู้เรียนโดยยึดการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญกิจกรรมประจำวันจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดขึ้นกิจกรรมที่จัดจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เด็กมีโอกาสได้เล่น เพราะเด็กวัยนี้เรียนรู้จากการเล่น การที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิตขณะที่เล่นจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงระดับพัฒนาการของเด็กกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิมากสำหรับเด็กอายุ 3-4 ขวบ จึงไม่ควรเกิน 10-15 นาที กิจกรรมกลางแจ้งหรือกิจกรรมศิลปะอาจใช้เวลาได้นานถึง 40-60 นาทีได้ และกิจกรรมประจำวันควรมีความสมดุลของกิจกรรมเช่น กิจกรรมกลางแจ้ง - ในร่มกิจกรรมกลุ่ม-เดี่ยว กิจกรรมที่ต้องใช้เสียงและพลังงานมากกิจกรรม

เรียบเป็นต้น และกิจกรรมต้องมีลักษณะเป็นบูรณาการ (Intergraded) คือ การจัดได้ทุกกิจกรรมเสริมให้เด็กมีความเข้าใจในหัวข้อ (Theme) นั้น

การจัดกิจกรรมประจำวัน กลุ่มเป้าหมายทุกคนได้ร่วมกันจัดทำตารางกิจกรรม (Schedule) ซึ่งจะกำหนดไว้คร่าว ๆ ว่า ในวันหนึ่ง ๆ จะมีกิจกรรมอะไรเกิดขึ้นในเวลาใดบ้าง ซึ่งจะช่วยให้เด็กทราบว่าเขาจะต้องทำอะไรบ้าง กิจกรรมอะไรจะเกิดขึ้นหลังจากกิจกรรมนี้จบซึ่งตารางกิจกรรมนี้จะช่วยให้เด็กเกิดความมั่นคงทางจิตใจ

กระบวนการหรือวิธีการสอน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่จะถ่ายทอดเนื้อหาให้เป็นกิจกรรมเพื่อให้เด็ก ได้เกิดการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายทุกคนสรุปได้ว่าวิธีการสอนที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กในวันนี้คือการจัดเป็นมุมเล่นเพราะการเล่นคือการเรียนรู้สำหรับเด็กโดยปกติแล้วการจัดกิจกรรมประจำวันจะจัดไว้เป็นมุมเล่นประมาณ 5-6 มุม เช่น มุมดนตรี มุมศิลปะ มุมเล่นบทบาทสมมุติ เป็นต้น มุมเล่นต่าง ๆ จะมีคงเดิมแต่รายละเอียดเนื้อหาของแต่ละมุมจะเปลี่ยนไปตามหัวข้อของหลักสูตร(Theme) ที่ต้องการสื่อให้เด็กได้เรียนรู้ เช่น เนื้อหาเรื่องยานพาหนะมุมดนตรีก็จะเลือกร้องเพลงที่เกี่ยวกับยานพาหนะ มุมนิทานก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางเป็นต้นการเปลี่ยนเนื้อหาจะเป็นการกระตุ้นความสนใจไม่ให้มุมเล่นน่าเบื่อการจัดเป็นมุมเล่นจะเปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกเล่นเองโดยอิสระเด็กจะได้รู้จักรอรู้จักอดทนถ้าในมุมนั้นมีคนอื่นเล่นอยู่ถ้าเขาต้องการจะเล่นด้วยกันเขาจะเรียนรู้ว่าเขาควรจะทำตัวอย่างไรจึงจะเป็นที่ยอมรับ เมื่อเล่นแล้วเขาจะได้พึงพอใจกับผลงานที่เขาสร้างขึ้นหรือทำลายมันเสียก็ได้เพื่อเป็นการระบายอารมณ์บางมุมจะช่วยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่นขณะเล่น เช่น การเล่นขายของในมุมเล่นบทบาทสมมุติ หลักสำคัญของการจัดมุมเล่น คือ 1) อุปกรณ์ต้องมีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก 2) เด็กจะต้องมีโอกาสเลือกเล่นด้วยตนเองอย่างเสรี และเด็กควรจะได้เล่นจนกว่าเขาจะพอใจ 3) อุปกรณ์การเล่นในมุมต่าง ๆ จะต้องมีความเหมาะสมกับเด็ก จัดวางไว้เรียบร้อยสะอาดตา และอยู่ในสภาพพร้อมจะใช้ได้

การประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถดำเนินกิจกรรมขั้นประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาและคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการวัดในแต่ละแผนโดยมีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้หลังจากทำการสอนตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทุกครั้ง ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนและจัดผลการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแบบคลินิกวงรอบที่ 2

จากการที่กลุ่มเป้าหมายทั้ง 17 คน ได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนันทนาการและการศึกษาขั้นเรียนและตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมและได้เชิญผู้อำนวยการกองการศึกษาให้คำปรึกษาและนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยผู้วิจัยผู้อำนวยการกองการศึกษาและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสามแห่งเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมนิเทศแบบคลินิกพบว่าผู้วิจัยกลุ่มเป้าหมายทั้ง 17 คน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการดีขึ้นและ

สามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และร่วมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาร่วมกันและสิ่งสำคัญก็คือผู้วิจัยเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการจะทำให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อไป

ขั้นตอนที่ 9 การสะท้อนผลใหม่ (re - reflection)

ในขั้นตอนการสังเกตผล ผู้วิจัยยังคงยึดถือหลักการที่สำคัญ คือ “หลักการรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ร่วมวิจัยทุกคน วิเคราะห์วิพากษ์ และประเมินตนเอง ตลอดจนการเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ” โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สะท้อนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมดโดยใช้แนวคิดและแนวปฏิบัติเช่นเดียวกับการดำเนินการในขั้นตอนที่ 5 ที่มีการปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสังเคราะห์ความรู้ ขั้นตอนการนำเสนอรายงาน และขั้นตอนประเมินและสรุปผล

1) ขั้นตอนสังเคราะห์ความรู้ ในขั้นนี้มุ่งหวังให้แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมดของกลุ่มย่อยตนเอง ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขและร่วมกับกลุ่มย่อยอื่น สรุปผลการวิจัยทั้งหมด เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ทำสำเร็จ ทำไม่สำเร็จ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

2) ขั้นตอนการนำเสนอรายงาน ในขั้นนี้มุ่งหวังให้กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มเสนอรายงานที่กลุ่มย่อยตนเองสรุปในขั้นสังเคราะห์ความรู้ให้ที่ประชุมทราบถึงสิ่งที่ทำสำเร็จ ทำไม่สำเร็จ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น การผู้รายงานเรียงลำดับ โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตกลงร่วมกันให้แต่ละกลุ่มรายงานผลการดำเนินรงานเรียงลำดับ โดยเริ่มจากกลุ่มผัดกะนํารายงานโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย กลุ่มต้นหอมรายงานโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกลุ่มผัดบุงรายงานโครงการพัฒนาการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและจัดการงานวิชาการและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

3) ขั้นตอนประเมินและสรุปผล กล่าวโดยสรุป จากการดำเนินงาน 6 กิจกรรมสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การมอบหมายงาน 3) การสาธิตการสอน 4) การศึกษาดูงาน 5) การนิเทศภายใน 6) การนิเทศแบบคลินิก

4. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงจรที่ 2 (Reflection on Action Research Spiral No 2)

การพัฒนาบุคลากรในการนำนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการนิเทศแบบคลินิกพบว่าสามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมายทั้ง 17 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ดีขึ้น โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถนำเนื้อหาวิเคราะห์ความสัมพันธ์และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แยกเป็นหัวข้อสำคัญที่เด็กต้องเรียนรู้วิเคราะห์เชื่อมโยงให้เกิดการบูรณาการโดยใช้กิจกรรมหลักมาออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัยของเด็ก จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นกิจกรรมกลุ่มหรือรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง โดยมีการวัดผลและประเมินผลตาม

สภาพจริง ครูเกิดความมั่นใจในเนื้อหาวิชา กล้าคิด กล้าทำกล้าแสดงออกร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็น
 อย่างดี ฝึกปฏิบัติได้จริง ได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้เกิดการพัฒนาทุกด้าน

จากการสะท้อนผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพเด็กปฐมวัยในศูนย์
 พัฒนาเด็กเล็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ ทั้ง 3 แห่ง โดยการอบรมเชิง
 ปฏิบัติการ การสาธิต การสอน การนิเทศภายใน การศึกษาดูงาน และการนิเทศแบบคลินิกโดย
 จัดทำแผนการสอนที่มีกิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลายดำเนินการพัฒนาโดยใช้การวิจัย
 ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Participatory action research :PAR) ตามขั้นตอนจำนวน 2 รอบ
 โดยแต่ละรอบนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอให้ถึงกิจกรรมการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้นตอน
 คือ ขั้นตอนการวางแผน (plan) ขั้นตอนปฏิบัติการตามแผน (act) ขั้นสังเกต (Observe) และขั้นสะท้อน
 ผล (reflect) ข้อค้นพบโดยรวมกลุ่มเป้าหมายมีความตั้งใจในการพัฒนาตนเองสูงมาก ได้ร่วม
 ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา ทั้ง 2 วนรอบเป็นอย่างดีทำให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ
 มีทักษะ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดีทำให้เด็กมีคุณลักษณะพึง
 ประสงค์และมีพัฒนาการทุกด้านอย่างน้อยเป็นไปตามวัย และสามารถใช้เป็นแนวทางให้ศูนย์
 พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรต่อไป

ขั้นตอนที่ 10 การสรุปผล (Conclusion)

ในขั้นตอนการสรุปผล ผู้วิจัยยึดถือหลักการที่สำคัญ คือ “หลักการการมีส่วนร่วมและ
 การเรียนรู้ร่วมกัน”โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสรุปผลการวิจัยตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1-9และถอด
 บทเรียนภายใต้หลักการ 4 ประการ (โกลด์ สนั่นก้อง, 2550) คือ 1) เป็นธรรมชาติ สบายๆใน
 ทำที่การร่วมถอดบทเรียน2) เรียบง่าย แต่มีแบบแผน (สัมพันธ์กัน แต่มีช่องว่างให้กัน) 3) เห็น
 หน้ากันทุกคน (เห็นรอยยิ้ม อุดมการณ์ และการพูดคุย) และ 4) เห็นข้อมูลเหมือนกันไปพร้อม
 กัน(ตรวจสอบ/สอบถามและเพิ่มเติมได้)พร้อมแสดงข้อมูล สถิติ ภาพถ่าย เอกสาร ผลการ

